

Sisäministeriö / viite SM011:00/2017

Reserviläisliiton lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi ampuma-aselain, vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta annetuain lain ja asevelvollisuuslain 97 §:n muuttamiseksi.

Reserviläisliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto koskien hallituksen esityksen luonnosta EU:n asedirektiivin viemiseksi kansalliseen lainsäädäntöön. Reserviläisliitto katsoo, että lakiesitysten sisältö ei vastaa aikanaan yksimielisesti asetettuja, kansallisia tavoitteita liittyen asedirektiivin käsittelyyn EU:ssa, hyväksytyin direktiivin sisältöä eikä implementointiprosessin alkuvaiheessa asetettua lainsäädäntötavoitetta, jonka mukaan kansalliseen aselakiin tulee tehdä vain direktiivin edellyttämät minimimuutokset.

Reserviläisliitto on yhdessä muiden reserviläisjärjestöjen kanssa tehnyt marraskuusta 2015 alkaen tiivistä yhteistyötä eri tahojen kanssa Suomen yleiseen asevelvollisuuteen ja suureen reserviin pohjautuvan puolustusjärjestelmämme huomioimiseksi EU:n asedirektiivin muotoilussa. Reserviläisiä on Suomessa noin 900.000 ja heistä vain vajaa kolmasosa on tällä hetkellä sijoitettuna Puolustusvoimien sodan ajan joukkoihin. Sijoitetuista reserviläisistä kertausharjoituksiin osallistuu vuositasolla vain vajaa kymmenesosa. Reservin ampumataitojen ylläpito onkin Suomessa pitkälti omaehtoisena ampumarjoittelun varassa sekä sijoitettujen että sijoittamattomien reserviläisten osalta. Kuten eri yhteyksissä on todettu, erilainen ampumatoiminta ja -harjoittelu on tämän johdosta erittäin laajaa niin Reserviläisliitossa kuin muissakin maanpuolustusjärjestöissä.

Eduskunnan aikanaan yksimielisesti linjaama, kansallinen tavoitetila EU:n asedirektiivin osalta olikin, että reserviläisten harjoittaman ampumatoiminnan tulee voida jatkua Suomessa mahdollisimman pitkälti nykyisessä laajuudessa ja asetyypeillä. Reserviläiset käyttävät ampumarjoittelussaan ja -kilpailuissaan laajasti reserviläiskivääreiksi kutsuttuja itselataavia kertatulikivääreitä niin, että ase on varustettu 30 patruunan lippaalla. Tällä on tavoiteltu sitä, että ampumasuorite olisi

RESERVISSÄ – KAIKEN VARALTA

mahdollisimman samanlainen kuin Puolustusvoimien rynnäkkökivääreitä käytettäessä ja ampumaharjoittelu siten puolustusjärjestelmämme näkökulmasta mahdollisimman tehokasta.

Suomen ja muutaman muun EU-jäsenmaan edunvalvontatyön tuloksena viime toukokuussa hyväksytty, lopullinen asedirektiivi sisältää mahdollisuuden myöntää lupia A-luokan aseisiin myös yksityishenkilöille kansallisen puolustuksen järjestämiseen liittyvillä perusteilla. Tämän jälkeen käynnistyneessä, kansallisessa implementointiprosessissa tavoitteeksi asetettiin edellä kuvatun mukaisesti se, että aselakiin tehtäisiin vain direktiivin ehdottomasti edellyttämät muutokset. Myös itse lainsäädäntöprosessin aikana tämä lainsäädäntötavoite oli laajasti esillä eikä sitä kiistetty miltään taholta.

Nyt käsitellyssä olevan aselain ja siihen liittyvien lakien muutosesitysten luonnokset menevät kuitenkin lainsäädäntötavoitetta huomattavasti pidemmälle eivätkä ne siten vastaa myöskään asedirektiivineuvotteluiden alkuvaiheessa asetettua kansallista tavoitetilaa. Toteutuessaan esitykset kiristäisivät merkittävästi aselain erilaisia osa-alueita vaikeuttaen ampumaharrastusta, metsästystä, reserviläistoimintaa ja asekeräilyä sekä rajaavat puolustusperusteella myönnettäviä, A-luokan aselupia niin, että käytännössä valtaosa reserviläisistä ei voisi lupaa A-luokan aseensa ja pitkän lippaan yhdistelmään jatkossa saada.

Reserviläisliitto esittää muutosesitysten korjaamista niin, että niiden sisältö ja esitetyt muutokset vastaavat asedirektiivineuvotteluiden alussa määriteltyä, kansallista tahtotilaa sekä direktiivin implementointiprosessin alussa määriteltyä lainsäädäntötavoitetta. Seuraavassa on muutamia, yksityiskohtaisia huomioita muutosesitysten osalta:

- **Kansallisen puolustuksen poikkeama.** Direktiivi antaa mahdollisuuden myöntää lupia A-luokan aseisiin kansallisen puolustuksen järjestämiseen pohjautuvilla perusteilla. Tämä tulee lain muutosesityksessä ja sen perusteissa muotoilla kokonaan uudestaan ja mahdollisimman laajasti koko suuri reservi sekä maamme puolustusjärjestelmän poikkeuksellisuus huomioiden. Asevelvollisuuslaki määrittelee sen, ketkä kuuluvat Suomessa reserviin ja varareserviin eli ketkä voidaan tarvittaessa kutsua palvelukseen. Lupaperusteeksi voidaan asettaa reserviläisen sodan ajan sijoitus tai sijoituskelpoisuus sekä muita, henkilön aktiivisuuteen vapaaehtoisessa maanpuolustustyössä tai -koulutuksessa taikka reserviläisten ampumaharrastuksessa liittyviä perusteita. Nämä tulee kyetä todentamaan lupaharkinnan yhteydessä mahdollisimman kevyillä hallintojärjestelyillä eikä niin, että jokaisen puolustusperusteella lupaa A-luokan aseeseen hakevan reserviläisen osalta suoritetaan Puolustusvoimissa yksilöharkinta ja kirjoitetaan yksilöity lausunto. On hyvä muistaa, että Poliisi suorittaa Suomessa jo nyt jokaisen aselupaa hakevan henkilön osalta tarkan lupaharkinnan.
  - Käytettävänä sanamuoto voi olla esim. seuraavan suuntainen: Puolustusvoimat voi antaa puoltavan lausunnon hakijalle, jolla on sodan ajan sijoitus tai joka on

sijoittamiskelpoinen ja, jolla Puolustusvoimat katsoo olevan tarve kyseiseen ampuma-aseeseen ja aseiden osaan kansallisen puolustuksen tarkoituksessa.”

- **Ennakkoharjoittelu ja harrastuneisuuden osoittaminen.** Maanpuolustuskoulutusyhdistyksellä ei ole riittäviä resursseja järjestää lakiesityksessä kuvatulla tavalla sotilaallisia valmiuksia ylläpitävää ampumakoulutusta. Toteutuessaan esitys edellyttäisi MPK:lta laajamittaisia ase- ja lipashankintoja, panostamista uusiin tiloihin ja aseiden laajamittaisiin säilytysratkaisuihin sekä tarvetta kouluttaa lisää ampumakouluttajia. Mahdollisen ennakkoharjoitteluvaateen tulee olla direktiivissä määritellyn minimitason mukainen (yksi vuosi) ja se tulee voida täyttää Reserviläisliiton ja muiden sellaisten maanpuolustusjärjestöjen ampumatoimintaan osallistumalla, jotka ovat juridisesti ampumaseuroja. Näillä järjestöillä on kattavaa ja säännöllistä ampumatoimintaa eri puolilla Suomea, osaavia ja auktorisoituja ampuma-asekouluttajia sekä myös harjoittelussa tarvittavia reserviläiskivääreitä ja muita aseita. Nämä järjestöt voidaan kytkeä osaksi puolustusjärjestelmäämme vapaaehtoisen maanpuolustuksen lain viidennen pykälän mukaiset yhteistoimintasopimukset tekemällä. Tämän perusteella niillä tulee myös edelleen olla mahdollisuus hankkia A-luokan aseita yhteisöluvilla. Tässä voidaan tarvittaessa nojautua myös direktiivin kuudenteen pykälään, joka antaa mahdollisuuden myöntää aselupia koulutuksellisiin tarkoituksiin.
- **Pitkien lippaiden problematiikka.** Lippaat ovat Suomessa olleet aiemmin lupavapaita ja erikokoisia lippaita on metsästäjillä ja muilla ammunnan harrastajilla paljon. On kohtuutonta, että yhdenkin pitkän lippaan hallussapito johtaa esitetyllä tavalla kaikkien aselupien automaattiseen peruuttamiseen, mikäli henkilöllä ei ole lupaa tämän lippaan ja aseiden yhdistelmään. Lipasta ei tulekaan nyt esitetyllä tavalla määrittellä aseiden osaksi eikä direktiivi tätä edes edellytä. Direktiivin mukaan lipas eli irrotettava latauslaite ei ole aseiden osa, jotka on lueteltu direktiivin 1. artiklan kohdassa kaksi. Edelleen 5. artiklan kohdassa kolme määrittää, että B-luokan lupa tulee perua, jos henkilön hallussa on pitkä latauslaite eli lipas. Direktiivin liitteen 1A alakohdassa 7 on selkeästi määritelty, että vain kiinteä latauslaite katsotaan aseiden osaksi mutta irrotettava latauslaitetta taas ei. Niinpä irrotettavan latauslaitteen osalta nyt käsittelyssä oleva esitys on direktiivin vastainen. Direktiivissä määritellyllä tavalla onkin kiellettävä vain pitkien lippaiden hankinta muttei sellaisen hallussapitoa.
- **Määräaikaisten lupien problematiikka.** Muutosesityksen mukaan tällä hetkellä voimassa olevat aseluvat säilyvät voimassa mutta vain lupakautensa loppuun. Lakiesitysten viimeistelyssä on huomioitava viime vuosina yleistynyt tapa myöntää ensimmäinen lupa myös kiväärityypisiin aseisiin määräaikaisena. Siirtymäsäännöstä tuleekin laajentaa niin, että sen piiriin kuuluvat myös tällä hetkellä voimassa olevat, määräaikaiset luvat niin, että niiden päättyessä ja asianomaisen henkilön hakiessa uutta lupaa, sovelletaan nyt voimassa

olevaa lakia A-luokkaan kuuluvien aseiden osalta. Direktiivi antaa tähän mahdollisuuden, sillä direktiivin 7. artiklan B 4 A -kohdassa selkeästi määritellään, että lupa voidaan vahvistaa, uudistaa tai sitä jatkaa. Siirtymäsäännökseen onkin lisättävä, että toistaiseksi voimassa olevia lupia jatketaan ja määräaikaiset luvat uudistetaan. Vedenjakajana tulee olla nyt käsiteltävän aselain voimaantulon päivämäärä.

- **Harrastuneisuuden jatkumisen osoittaminen.** Lakiesityksen toteutuessa ammunnan harrastuneisuuden todentamisvaatimus laajenisi kaikkiin puoliautomaattiaseseisiin. Reserviläisliitto ei pidä tätä tarkoituksenmukaisena eikä nyt käynnissä olevan aselain uudistusprosessin lähtökohtien mukaisena. Edelleen tule kiinnittää huomiota siihen, että useita aselupia omaava henkilö voi osoittaa harrastuneisuutensa jatkumisen yhdellä selvityksellä esim. viiden vuoden välein. Selvitys tulee myös tehdä vain lupaviranomaisen sitä erikseen pyytäessä. Edelleen harrastuksen jatkumiseen liittyviä selvityksiä tulee tehdä erilaisia viranomais- ja järjestörekistereitä koneellisesti vertailemalla niin, että tästä työstä ja sen kustannuksista vastaavat lupaviranomaiset. Vertailussa hyödynnettäviä rekistereitä ovat esim. metsästyskorttirekisteri, ampumaturvarekisteri, SRA-rekisteri ja ampumalisenssirekisteri.
- **ERVA-aseproblematiikka.** Esityksen mukaan lupia ERVA-aseisiin voivat saada vain ampumaurheilijat. Vähintään lakiesityksen perusteluissa on kuvattava riittävällä tarkkuudella se, minkälaiseen kilpailutoimintaan osallistuminen on riittävää henkilön luokitteluksi ampumaurheilijaksi. Direktiivi määrittelee lupaperusteeksi myös harjoittelun ampumakilpailuja varten, joten tämäkin tulee mainita vähintään lakiesityksen perusteluissa. Edelleen lakiesityksessä ja vähintään sen perusteissa on mainittava Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen lisäksi myös reserviläisjärjestöt.
- **Aseen minimipituuden problematiikka.** Direktiivin mukaan lyhyen ja pitkän aseiden rajana on 60 senttimetriä. Esityksessä on kuitenkin tähän lisätty määritelmä, jonka mukaan aseiden piipun pituuden tulee olla vähintään 30 senttimetriä. Jälkimmäinen määritelmä tulee poistaa esityksestä.
- **Aseen lainaamisen problematiikka.** Esityksessä on määritelty, että mikäli ampuma-ase, tehokas ilma-ase tai aseiden osa on lainassa yli kymmenen vuorokautta, tulee tästä tehdä ilmoitus poliisille. Direktiivi ei edellytä näin järeää hallintomenettelyä aseiden ja niiden osien jäljitettävyyden parantamiseksi.
- **Asekeräilyyn liittyvä problematiikka.** Esityksen mukaan asekeräilytarkoituksessa ja -luvilla hankituilla aseilla ei saisi jatkossa enää ampua, mitä direktiivi ei edellytä. Ampumakielto hankaloittaisi sekä reserviläisjärjestöissä harjoitettavaa perinneaseammuntaa että laajemmin mm. metsästystä, joten se tulee poistaa esityksestä.

- **Valtioneuvoston asetus.** Lakiesityksessä viitataan useassa kohdassa valtioneuvoston asetukseen asioiden tarkemman määrittelyn osalta. Hyvän hallintotavan mukaista on se, että asetuseritys on käytettävissä jo lakien muutosesityksistä lausuntoa pyydettyä. Nyt näin ei ole.

Lakiesitysten jatkokäsittelyssä on myös huomioitava, että yli 60-vuotiaita henkilöitä on laajasti mukana reserviläistoiminnassa, -koulutuksessa ja Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen toiminnassa. Myös tämän joukon laaja ammunnan harrastus ja siihen liittyvään koulutukseen sekä sen järjestelytehtäviin osallistuminen on oltava jatkossa mahdollista niin, että siinä voidaan käyttää myös A-luokkaan kuuluvien aseiden ja pitkien lippaiden yhdistelmiä.

Koska nyt esittelyssä oleva lain muutosesitys perusteluineen vaatii erittäin pitkälle menevää, moneen osa-alueeseen ulottuvaa ja rakenteellista uudelleenmuotoilua, esittää Reserviläisliitto jatkovalmistelulle lisäaikaa niin, että lopullinen muutosesitys jätettäisiin Eduskunnalle aikaisintaan loppusyksystä. Jatkovalmistelussa tulee kiinnittää erityistä huomioita lainsäädäntöprosessin lähtökohtiin ja asetettuihin lainsäädäntötavoitteisiin sekä nyt toteutunutta merkittävästi parempaan yhteistyöhön Reserviläisliiton ja muiden sidosryhmien kanssa.

Reserviläisliitto on Suomen suurin maanpuolustusjärjestö, jolla on yli 37.000 jäsentä. Heistä yli 90 prosenttia on suorittanut varusmiespalveluksen tai naisten vapaaehtoisen asepalveluksen. Liiton paikallisyhdistyksissä reserviläiset voivat ylläpitää ampumataitojaan, fyysistä kuntoaan ja maastotaitojaan. Lisäksi reserviläisillä on mahdollisuus ylläpitää sodan ajan sijoitustensa edellyttämiä tietojaan ja taitojaan myös Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kursseilla, jonka kouluttajista 36 prosenttia ja muista vapaaehtoistoimijoista 43 prosenttia tulee Reserviläisliitosta. Lisäksi Reserviläisliitto kuuluu Naisten Valmiusliittoon (NVL), Suomen Ampumaurheiluliittoon (SAL) ja Tammenlehvän Perinneliittoon (TAPE). Lisätietoja osoitteesta www.reservilaisliitto.fi.

Lisätietoja Reserviläisliiton lausunnosta antaa varapuheenjohtaja, puh Ismo Nöjd, 0400 463 417 tai s-posti ismo.nojd@gmail.com.

